

TMMOB Peyzaj Mimarları Odası

“Türkiye Turizm Stratejisi (2023) ve Türkiye Turizm Stratejisi Eylem Planı (2007/2013)” Raporu¹

TMMOB Peyzaj Mimarları Odası olarak; doğal-kültürel tüm değerlerin koruyarak-kullanıma açılması ilkesi ile ekolojik veri tabanlı fiziksel plan ve tasarım projeleri üreten meslek disiplininin hizmet alanları içerisinde yer alan turizmin, bölgesel ve yerel planlarının uygulamaları içerisinde hazırlanan, 28.02.2007 tarihli ve 2007/4 sayılı Yüksek Planlama Kurulu Kararı ile onaylanmış olup, 02/03 2007 tarih ve 26450 sayılı Resmi Gazete’de yayınlanarak yürürlüğe girmiş olan **Türkiye Turizm Stratejisi. (2023) ve Türkiye Turizm Stratejisi Eylem Planı (2007/2013)**, ülkemiz iç turizminin planlanması, yatırım fizibilitelerinin yapılabilmesi, turizm sektörünün güçlendirilmesinden ziyade ülke turizm kaynaklarının doğru planlanması sonucunda oluşacak uzun vadeli ve sağlıklı bir planlamanın rehberi olması açısından önemsenmektedir.

¹ T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, Yatırım İşleri Genel Müdürlüğü, Yatırım Planlama Geliştirme Daire Başkanlığı’na gönderilmiş TMMOB Peyzaj Mimarları Odası “Türkiye Turizm Stratejisi (2023) ve Türkiye Turizm Stratejisi Eylem Planı (2007/2013)” oda görüşüdür.

Meslek alanımızı bire bir ilgilendirmesi ve turizm strateji belgesinin uygulanması sürecinde faal olarak görev alacak kurum ve kuruluşların örgütlenme şemasında yer alan meslek odası olarak; Peyzaj Mimarlığı ve Turizm/Turizm Sektörünü ile ilgili görüşlerimiz ile Eylem Planında nasıl yer alınabileceği ile ilgili görüşlerimiz paylaşmak ve değerlendirme yapmak istemekteyiz.

Türkiye Turizm Stratejisi (2023) ve Türkiye Turizm Stratejisi Eylem Planı'nın (2007/2013)ana teması; Ülkemizde turizm ve turizm gelişme alanı olarak ilan edilen kıyı turizminin yansıma alternatif turizm dediğimiz tüm alanların hepsi (sağlık ve termal turizmi, kış sporları turizmi, doğa ve doğa turizmi, yayla turizmi, kırsal ve eko turizm, kruvaziyer ve yat limanı, golf turizmi vb. turizm odakları) genellikle bölgelerin hemen hepsi **yüksek doğal potansiyele sahip ve hassas ekolojik dengelerin yer aldığı bölgelerdir.** Söz konusu özelliklere sahip bu alanlar doğal ve kültürel peyzaj alanları olarak tanımlanmaktadır.(Avrupa Peyzaj Sözleşmesi Madde (1/a) ve bu karakterde bulunan alanların insan kullanımına açılması söz konusu olduğunda da peyzaj mimarlığı ana bilim dalı devreye girer.

Peyzaj Mimarlığı bilim dalı ve beraberinde gelişen çalışma ve hizmet alanlarının genel çerçevesi, doğal ve kültürel süreçlerin ve kaynakların tanımlandığı yaşam ortamlarının koruma- kullanım dengesinin sağlanması ile kentsel kırsal endüstriyel, turistik ve benzeri kullanımlarda var olan ve olası çevre sorunlarının giderilmesi ve önlenmesi temelinde kamu ve toplum yararını gözeterek açık ve/veya yeşil alanların oluşturulmasında, koruma, onarım,yenileme, restorasyon ve yönetimi organizasyonunu da içeren peyzaj planlama hizmetlerinde belirlenen ölçekteki plan, tasarım(çevre düzenleme) projeleri üreten ve planlama disiplinleri içinde **ekolojik veri tabanı kaynaklı fiziksel plan** üreten bir meslek disiplinidir.

TÜRKİYE TURİZM STRATEJİSİ 2023; hedef programı belirlenirken temel amaç;

Yapılan turizm sektöründen beklentilerde yaşanan olumsuzluklar doğrultusunda turizm sektörünün uzun vadeli ve sağlıklı gelişimini sağlamak ve ülkemizin turizm kaynaklarındaki potansiyelin rasyonel anlamda kullanılabilmesine yönelik bir "Ana Plan" hazırlığı ise; peyzaj mimarlığı meslek disiplininin plan kararlarda mutlaka yer alması gerekmektedir.

Ülkemizin; doğal, kültürel, tarihi ve coğrafi değerlerin koruma-kullanım dengesi içinde kullanmayı ve turizm alternatiflerinin geliştirerek ülkemizin turizmden alacağı payı arttırmak ise; peyzaj mimarlığının asli çalışma alanı olması sebebiyle mutlak suretle yer almalıdır.

Ülkemizde turizmde kitle turizme yönelik gelişmeler ve turizm planlamasına parçacı yaklaşımlar sonucunda ortaya çıktığı ve bu olumsuz yapılanması olumlu yönde değiştirebilmek için kapsamındaki **Türkiye Turizm Stratejisi (2023)** bütüncül politika, strateji ve uygulamaya yönelik yaklaşımlar yer almakta ve hatta yerleşimlerin bir bütün olarak planlanması, turizm çeşitliliğinin artırılması, mevcut yerleşmelerin iyileştirilmesi ve dönüştürülmesinin sağlanması ile mümkün ise; peyzaj mimarlığı meslek disiplininin turizm alanlarının rasyonel kullanımı adına üretecekleri plan ve özellikle uygulamaya yönelik noktasal tasarım projeleri bütüncül planlara olumlu katkı sağlayacaktır.

Planlama stratejisinde, ekonomik gelişimi destekleyen fiziksel düzeyde uygulanabilir, toplum yönelimli ve sürdürülebilir turizm ilkesini içeren bir planlama yaklaşımının ortaya konması gerekiyor ise; ana plan kararların alınması gereken çalışma kadrosu içinde yer almalıdır. Çünkü peyzaj mimarlığı tüm eğitimi boyunca; doğal kaynakları ekolojik ve ekonomik verimlilik ilkesine bağlı olarak sürdürülebilirlik ilkeleri çerçevesinde koruyan ve kullanan, taşıma kapasitelerini aşmadan, turizm kaynaklarını koruma ve dengeli kullanma anlayışı içinde kullanan planlar hazırlayan bir meslek disiplini olarak yerini almalıdır.

Peyzaj mimarlığı, Turizm Gelişme Bölgelerinin; yerel ve bölgesel kalkınmada turizmin güçlü bir araç olarak kullanmaya, geliştirmeye yönelik doğal ve kültürel dokusunun yenilenerek belli bir temaya dayalı bölge

tespitleri, alan tanımları , ÷lkemizde tematik gelişim koridorunun sanat, ekonomi, işlevsellik ve fonksiyon tasarımlarını noktasal olarak belirlenmesi, turizm sektörünün sürdürülebilirliğinin sağlanması açısından önemli bir planlam disiplindir.

TÜRKİYE TURİZM STRATEJİSİ 2023ün önemli hedeflerinden biri olan; “var olan turizm bölgelerinin sürdürülebilirlik perspektifi içinde yeniden ele alınarak planlanması ve kaliteli yaşanabilir çevreler oluşturulması ve Ülke gelir kaynakları arasında turizmin önemli bir katma değer oluşturması ve hem gelir kaynağı hem istihdam kaynağı olmasının ana çalışma planı ise; fiziksel planlama başta olmak üzere örgütlenme modelleri, finansman alternatifleri ve yasal dayanakları planlamak” ise;

Peyzaj mimarlığı ihtisas alanlarının turizmin planlanması ve geliştirilmesi ana planına katkıları;

1. Sektörle ilgili tüm yatırımları ÷lkedeki refah ve gelişmişlik düzeyi dengesizliklerin azaltıcı doğrultuda yönlendiren, doğal, tarihsel, kültürel ve sosyal çevreyi kollayıcı, koruyucu ve geliştirici bir yaklaşım içinde ele alan,
2. Doğal kaynakları ekolojik ve ekonomik verimlilik ilkesine bağlı olarak sürdürülebilirlik ilkeleri çerçevesinde koruyan ve kullanan
3. Kamuya mali yük getirmeyen örgütlenme ve finansman modelini gerçekleştiren, kapsayan, organize ve entegre projeleri bölgesel ve yerel düzeyde yaygınlaştıran,

4. Taşıma kapasitelerini aşmadan, turizm kaynaklarını koruma ve dengeli kalkınma anlayışı içinde kullanan
5. Yapılan ve yapılacak yeni yasal düzenlemelerle otel odaklı gelişmesinden daha çok tarih, kültür, sanat vb. değerler odaklı turizm gelişmesine yeni varış noktası odaklı turizm anlayışı ile halkın talep ve beklentilerine cevap veren, bünyesinde birden fazla aktiviteleri, değerleri yaşatan, koruyan, üreten ve istihdamına da olumlu katkılar sağlayan bir "alan yönetim" modeli geliştiren,
6. Doğa, kültür, sosyal yapı üzerinde olumsuzun etki yaratmayan, döviz ve istihdam boyutlarıyla ekonomik gelişimine güçlü katkılar sağlayan, talebi örgütleyen turizm sektörünün gelişimi için ortam yaratan, uygulama imkanlarını da içinde barındıran ve birbirleriyle entegre projeler üreten,
7. Turizm sektöründe altyapı, çevre, ulaşım, konaklama, kültür, tarih ve sanat alanında toplam kalite kriterlerine uygun hizmet sunan, çarpık kentleşme ve yapılaşmayı önleyen, bozulmuş olan kent ve kentsel mekanları iyileştiren,
8. Turizmin yoğunlaştığı yörelerde ortaya çıkan altyapı ve çevre sorunlarının yerel yönetimlerle işbirliği içinde, altyapıyı kullananların da katkılarıyla çözen politik olarak işlerlik kazandırılacak; plan kararlar alınmasında önemli rol oynayacaklardır. Turizm alanlarının stratejik kararları üzerinden hazırlanan Eylem Planı içerisinde yer alan tüm eylemlilik alanlarında üretilecek olan fiziki planlar, yazılı rapor ve temel gelişim aksınının tespit edildiği ana şemadan oluşacaktır. Bu planlar sadece arazi kullanımına ilişkin değil, fiziksel çevre, istihdam, sosyal hizmetler ve örgütlenme gibi tüm bileşenlere ilişkin kararlar da üretilecektir.

Bakanlığınızca hazırlanan EYLEM PLANI ; Hedeflerin uygulanabilmesi ve en kısa sürede ekonomik ve sosyal faydanın sağlanması için yapılacak hazırlık sürecinde, eylemlerin zaman planındaki dağılımı, beklenen fayda ve uygulama önceliği dikkate alınarak gerçekleştirilecek ve eylemlerin öncelendirilmesinde, turizm çeşitlendirilmesinde ve yurt geneline yayılması çalışmalarının verimli, rasyonel olması ve uygulamaya konulacak hedeflerin ölçülebilir ve izlenebilir olması sebebiyle 2013 yılı hedeflenmektedir.

TMMOB Peyzaj Mimarları Odası olarak öngörümüz; Eylem Planının ve Türkiye Turizm Stratejisinin, ülkemiz turizmine ve kamu yönetimine bir bakış getirmesi için, belki ilk kez olmak üzere peyzaj mimarlarının kadrolaşmasına önem verilmeli ve 34 yıldır ihmal edilen ve gerçek bilimsel altlığı ile yer edinimleri sağlanamayan bir melek disiplini multidisipliner bir çalışma gerektiren Turizm alanındaki olumsuz gelişmelerin önüne geçecek, rasyonel plan-proje üretmesinin kamu kaynakları ve kamu yararı adına atılacak önemli bir sorumluluk olduğu bilincinin yakalanmasıdır.

TÜRKİYE TURİZM STRATEJİSİNİN öngördüğü gelişimlere paralel olarak **EYLEM PLANINDA** 9 kültür ve turizm bölgesi, 7 turizm gelişim koridoru, 10 turizm kenti, 11 kruvaziyer liman, 9 yat limanı, 27 balıkçı barınağı+yat limanı, 1 yeni havaalanı, yeni demiryolu ve karayolu hatları ve eko turizm yer almaktadır.

TMMOB Peyzaj Mimarları Odası olarak; yerel ve bölgesel kalkınmada turizmin güçlü bir araç olarak kullanılması hedefinden hareketle belirlenen eylemlilik planı içindeki “ Turizmin Çeşitlendirilmesi” ana başlığı altında tanımları yapılan:

Turizm Gelişim Bölgeleri oluşturulması(tematik bölge özellikleri kullanılarak Frigya, Troya, Kapadokya vb. gibi)

Turizm Gelişim Koridorları oluşturulması (zeytin koridoru, kış koridoru, ipek yolu koridoru, inanç koridoru, kıyı koridoru, yayla koridoru,Trakya kültür koridoru)

Turizm Kentleri oluşturulması (içinde birden fazla turizm türünün yer alması, büyük ölçekte nitelikli turizm merkezlerinin ortaya çıkması)

Eko-Turizm bölgeleri oluşturulması (doğa temelli turizmin planlı gelişi) olarak belirlenen tematik ve yönlendirici nitelikte yaklaşımlar; peyzaj mimarlığı disiplini içerisinde bölge planlamaları içinde yer alan önemli alan /plan kullanım kararları ve buna paralel hazırlanacak uygulamaya yönelik tasarım konularıdır. Bu konularla ilgili olarak akademik çalışmalar yüksek düzeydedir.

TÜRKİYE TURİZM STRATEJİSİNİN UYGULANMASI, KURUMSAL YAPILANMA VE YÖNETİŞİMİ başlığı altında tanımlanan karar, uygulama, izleme ve yönetimi aşamalarında yer alan kurum ve kuruluşları şemasında **SEKTÖR KURULUŞLARI** içerisinde yer alan meslek odası olarak; çalışma alanı olarak meslek alanımızın hizmet dallarından birini oluşturan Turizm konulu ve Bakanlığınızca hazırlanan **Strateji Ve Eylem Planını** önemsenmekte olup, **uygulama aşamasında bu güne kadar ihmal edilmiş, planlama ve uygulama alanında görmezden gelinmiş bir meslek disiplinin yer almasının sağlanmasının Strateji ve Eylem Planının önemli bir parçası olduğunu bilmekteyiz. Strateji ve Eylem Planı'nın hayata geçişi ile ilgili olarak öneri-bilimsel ve yasal gerekçeli görüş bildirecek paydaşlardan biri olmamız sebebiyle hazırlamış olduğumuz raporun çalışmalarınıza ivme katacağını ve bu konuda peyzaj mimarlığı meslek disiplinin multidisipliner bir alan olan turizm konusunda mutlak yer alması gerekliliği konusundaki önerilerimizin dikkate alınacağı da bilmekteyiz. Ülke kaynaklarının planlanması esnasında bu güne kadar ihmal edilmiş en önemli disiplin peyzaj mimarlığı ilkelerinin plan kademelerine yansımamasından kaynaklıdır. 2003 yılında ülkemiz tarafından da imzalanmış olan AVRUPA PEYZAJ SÖZLEŞMESİ Bakanlığınızın çalışma alanları olan tüm alanlarla ilgili hükümler**

içermektedir, Maalesef bu güne kadar uygulama yönetmelikleri hazırlanmamış olan AVRUPA PEYZAJ SÖZLEŞMESİ, plan kademelerinden önemli bir plan yapım esası olarak PEYZAJ PLANLARINI tanımlar ancak bu güne kadar plan yapım esasları sıralamasında peyzaj plan hükümleri olmaması, devreye girmemesinden dolayı ülke kaynaklarımız rasyonel planlanamamış, doğal ve kültürel peyzaj alanlarının sürdürülebilir bir kaynak olma özelliklerinde ciddi kayıplar yaşanmaya başlamıştır.

Makamlarınızca hazırlanan ve meslek odası olarak çok önemseydiğimiz Türkiye Turizm Stratejisi (2023) ve Türkiye Turizm Stratejisi Eylem Planı (2007/2013) çalışması bu sebeple bir kez daha önem kazanmaktadır. Artık stratejik kararlar içerisinde planlama disiplininin gelen peyzaj mimarlığı ilkeleri doğal ve kültürel alan planlamalarında ve uygulamalarında hak ettiği yeri almalıdır ve eylemlilik alanları olarak belirlediğiniz Turizm Gelişme Bölgelerinin tematik bölge, turizm gelişimindeki, doğal ve kültürel dokusunun yenilerek belli temaya dayalı olarak turizm amacıyla geliştirilmesi, Turizm gelişim koridorları ; ipek yolu turizm koridor önerisi (kış, zeytin, ipek yolu, yayla koridoru, vb.) turizm kentleri konularının planlanmasında ilgili meslek disiplinleri ile birlikte, tematik alanların ise plan/tasarım ve uygulaması,

yönetim ve bakım süreçlerinde birebir yetki ve sorumlulukları verilmelidir.

Bu güne kadar bahçe mimarisi ölçeğinde tanınan peyzaj mimarlığının hak, yetki ve sorumluluklarının yasal-yönetmelik çerçevesi, çalışma ve uzmanlık alanları kamu kurum ve kuruluşları tarafından hüküm altına alınmış bulunmaktadır. Buna göre;

Peyzaj Mimarlığı; doğa, planlama ve tasarım kavramlarını sistematik bir yapı içinde inceleyen; sanat, bilim, mühendislik ve teknolojiyi bir araya getirerek alan tasarımı, planlaması ve yönetimi ile uğraşan bir meslek disiplindir. Bu durum Türkiye İş Kurumu'nun Peyzaj Mimarı Meslek Yaprağında da "Doğal ve kültürel değerlerin, insan ihtiyaçlarını en iyi karşılayabilecek biçimde ekolojik, ekonomik, işlevsel ve estetik ölçütlere uygun olarak ve koruyarak- kullanım ilkesi gözetilerek; planlanması, tasarımı, uygulanması, bakımı, izlenmesi ve yönetimi konularında çalışan nitelikli kişi." olarak açıkça ifade edilmiştir.

Yüksek Öğretim Kurumu (YÖK) tarafından belirlenen ve ana bilim dalı olarak eğitime açılarak meslek alan sınırları çizilen her meslek disiplini olduğu gibi, peyzaj mimarlığı da bu ülkede ana bilim dalı olarak yerini almış ve kamusal alan düzenlemesine meslek alanlarının analiz ve tanımlarının yapıldığı **T.C.Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı** Meslek Analizleri Genel

Müdürlüğü'nün peyzaj mimarlığının mesleki analizini yapmıştır.

T.C. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı
TÜRKİYE İŞ KURUMU (İŞKUR) RESMİ SAYFASINDA PROFESYONEL MESLEK GRUPLARI GRUP 2-1 MESLEKLER SÖZLÜĞÜ KAPSAMINDA PEYZAJ MİMARLIĞI GÖREV VE TANIMLARI Türkiye İş Kurumu'nun (İŞKUR) 2141.01 meslek kodu ile Peyzaj Mimarlığı mesleğinin çalışma konuları açıkça tanımlanmıştır. Buna göre peyzaj mimarlığı;

- a) Ülkesel ve yerel ölçeklerdeki fiziksel planlama çalışmalarında yer alarak, kültürel ve doğal değerlerin korunması ve sürdürülmesi temelinde alan kullanım projeleri üretmek,
- b) Doğal çevrenin kalitesinin korunması için ekosistem ve kaynak analizi yapmak, korunacak alanların belirlenmesi çalışmalarını yürütmek, koruma alanı statüsündeki yerlerin (doğal sit alanlar, milli parklar, tarihi ve arkeolojik alanlar vb.) gelişme ve yönetim planlarını yapmak, Bozunuma uğramış alanların onarımı için planlama yapmak ve yürütmek, Tarihi peyzaj öğelerinin korunması ve iyileştirilmesi alanında çalışmalar yapmak,
- c) Doğal kaynakların sürdürülebilirliğini ve verimli kullanımını sağlamak amacıyla bu kaynaklara yönelik envanter oluşturma, haritalama, analiz, rapor, planlama ve koruma çalışmaları yapmak,
- d) Doğal ve kültür bitki örtüsü eğitimi ile tüm tasarım ve planlama çalışmalarında bitkisel tasarım projeleri yapmak ve uygulamak,
- e) Tasarım ve planlama çalışmalarında çevre kirliliği ile ilgili olumsuzlukları önleyici bitkisel hava koridorları,

bitkisel perdeleme teknikleri ile bitkisel duvarlar oluşturmak,

- f)** Turizm alanlarının fiziksel planlamalarında doğal ve kültürel değerlerin korunması için ekolojik öncelikli planlar hazırlamak,
- g)** Kentsel açık - yeşil alanların etüt, plan ve projelerini hazırlayarak düzenlenmesi işlemlerini yapmak, yapı dışında kalan açık alanların, Özel ve kamuya ait alanların peyzaj planlamasını yapmak,
- h)** Çevresel etki değerlendirme çalışmalarının koordinasyonu ve projelendirilmesi ile ilgili çalışmaları yürütmek,
- i)** Topluma açık yeşil sahaların, çocuk oyun alanlarının, spor sahalarının düzenlenmesi konularında çalışmalar yapmak, Çevre sorunlarının (çevre kirlenmesi, erozyon vb.) giderilmesi için gerekli çalışmalar yapmak,
- j)** Arazi kullanımının çevreye uygunluğunu değerlendirmek, Özel veya resmi kuruluşlara ait bahçeleri düzenlemek,
- k)** Rekreasyon alanları, parklar ve oyun alanları, turizm ve dinlenme tesisleri, kentsel ve kırsal yerleşim alanları, kültürel alanlar; hayvanat bahçeleri, botanik bahçeleri, arberetumlar, açık-müze ve amfi tiyatrolar, okul ve üniversite kampusları, ticari endüstriyel alanlar, yat limanı ve su kıyıları, kentsel yaya alanları, tarımsal alanlar, karayolları vb. tasarlamak, yapısal ve bitkisel projelerini yapmak, uygulamak ve yönetmek,
- l)** Çevre sorunları, kaynak yönetimi, iklim kontrolü, yaşlı ve özürlü kişiler için planlama vb. konularda güvenilir ve çevresel açıdan bilinçli tasarımlar yapmak,

vb. görev ve işlemleri yerine getireceği belirtilmiştir.

<http://www.iskur.gov.tr/mydocu/mesleksozluk/yyeni%202-1%20grup.doc>

Ayrıca; gelişen ve hızla değişen teknolojinin yaşandığı dünyada, ülkelerin insan kaynaklarını geliştirmeye yönelik daha fazla çalışmalar yapmasına neden olmuştur. Çalışanların iş değiştirme ve iş bulma yeteneğiyle doğrudan ilgili olan işgücü hareketliliğinin artırılması, işgücü piyasasının şeffaflaştırılması ve verimliliğin artırılması istihdamla ilgili her türlü girişimde öne çıkmaktadır. **İŞ PİYASASININ İHTİYAÇ DUYDUĞU İŞGÜCÜNÜN NİTELİKLERİNİN TANIMLANMASINDA MESLEK STANDARTLARI BÜYÜK ÖNEM TAŞIDIĞI BİLİNMEKTEDİR. İŞGÜCÜ PİYASASININ İHTİYAÇ DUYDUĞU MESLEK STANDARTLARINA SAHİP ELEMAN YETİŞTİRİLMESİ VE İSTİHDAMI İSE ANCAK MESLEK STANDARTLARININ HAZIRLANMASINDAN SONRA GERÇEKLEŞTİRİLEBİLECEKTİR.** Türkiye İş Kurumu koordinatörlüğünde Araştırma ve Teknik Hizmetler Birimi tarafından 250 adet mesleğin meslek standardı hazırlanarak ilgililerin kullanımına sunulmuştur. Söz konusu meslek standartları Türkiye İş Kurumu web sayfasında yer almaktadır.

Türkiye İş Kurumu (İŞKUR) Resmi Sayfasında Profesyonel Meslek Grupları / GRUP 2 – 1 MESLEKLER SÖZLÜĞÜ Kapsamında Peyzaj Mimarlığı Görev ve Tanımları da verilmiştir. **Türkiye İş Kurumu**

koordinatörlüğünde Araştırma ve Teknik Hizmetler Birimi bünyesinde istihdam hizmetlerinde kullanılmak üzere hazırlanan Türk Meslekler Sözlüğü (TMS); ILO tarafından yayımlanan ISCO-88 Uluslararası Standart Meslek Sınıflandırma Sistemi'nin sistematik yapısına adapte edilmiştir.

TÜRKİYE İŞ KURUMU (İŞKUR) GENEL MÜDÜRLÜĞÜ / TÜRK MESLEKLER SÖZLÜĞÜ (TMS) RESMİ SAYFASI
<http://www.iskur.gov.tr/mydocu/sozluk.html>

Bakanlığınızca da bilindiği üzere, doğal ve kültürel tüm değerlerimizin koruyarak kullanıma açılmasında **ekolojik veri tabanlı** fiziksel proje üreten tek planlama/tasarım meslek disiplini olan peyzaj mimarlığıdır. Diğer Planlama ve Tasarım ağırlıklı meslek disiplinleri ile aralarında ki tek fark planlama disiplininde ekolojik veri tabanına dayalı çalışma yapmalarıdır,

TMMOB Peyzaj Mimarları Odası olarak, doğal kaynakların yönetimi ile ilgili konuda peyzaj mimarlarının da ihtisas sahibi olduğu hakkında makamlarınızı bilgi aktarmak ve bu eksikliğin giderilmesinde gerekli bilimsel ve yasal gerekçeleri sunmak istemekteyiz. Şöyle ki:

Peyzaj Mimarlarının hizmet alanları ile hak, yetki ve sorumluluklarını belirleyen, **21.03.2006 tarih ve 26115 sayılı Resmi Gazete'de** yayımlanan

“Serbest Peyzaj Mimarlık Müşavirlik Hizmetleri Uygulama, Mesleki Denetim, Büroların Tescili ve Asgari Ücret Yönetmeliği”nin Madde 4 Tanımlar başlığı altında; **Peyzaj:** “10/6/2003 tarihli ve 4881 sayılı Avrupa Peyzaj Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun ile onaylanmış ve 27/7/2003 tarihli ve 25181 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Avrupa Peyzaj Sözleşmesine göre insanlar tarafından algılandığı biçimiyle, özellikleri insan ve / veya doğal faktörlerin etkileşimi ve eylemi sonucunda oluşan alanları olarak” ve **Peyzaj planlama, tasarım ve projesi:**

“Doğal ve kültürel süreçlerin ve kaynakların tanımladığı yaşam ortamlarının, koruma - kullanım dengesinin sağlanması ile kentsel, kırsal, endüstriyel, turistik ve benzeri kullanımlarda var olan ve olası çevre sorunlarının giderilmesi ve önlenmesi temelinde; kamu ve toplum yararını gözeterek açık ve / veya yeşil alanların oluşturulmasında, koruma, onarım, yenileme, restorasyon ve yönetim organizasyonunu da içeren, peyzaj planlama hizmetlerinde belirlenen ölçekteki plan, tasarım(çevre düzenleme) ve projeleri, “ olarak tanımlanarak hüküm altına alınmıştır.

Aynı Yönetmeliğin; **Madde 5’te** ise peyzaj Mimarlığı hizmetleri alt başlıklar halinde tanımlanmakta olup, Madde 5 (a) bendi **Peyzaj planlama hizmetleri** ; “peyzaj gelişim stratejilerinin belirlenmesi, biyotopların analizi ve haritalanması, imar planı hazırlama sürecinde açık ve/veya yeşil alan sistemlerinin geliştirilmesi,

yaşama ilişkin görsel peyzaj ve estetik kalitesinin değerlendirilmesi, yeşil yol planlaması (yaya, bisiklet, rekreasyonel yol ve benzeri), doğal çevre ile dinamik bağlantı açısından ekolojik ağ planlaması ile peyzaj doğal ve kültürel kaynaklarının analizi hizmetleridir.” olarak tanımlanmış ve **Peyzaj planlama hizmetlerine ilişkin peyzaj planlama ölçekleri: 1. Stratejik planlama ölçeği (ülkesel ölçek - 1/100.000), 2. Üst bölge ölçeği (1/100.000 - 1/50.000), 3. Alt bölge ölçeği(1/50.000 - 1/25.000), 4. Çevre düzeni planı ve nazım imar planı ölçeği (1/25.000 - 1/5000), 5. Uygulama imar planı ölçeği (1/5000 - 1/1000)** olarak Resmi Gazete’de yayımlanarak hüküm altına alınmıştır.

Madde 5 (a) alt bendi olan 3) Onarım - iyileştirme ve/veya geliştirme amaçlı peyzaj planlaması; sulak alanlar, su kıyıları, göletler, barajlar, kapatılan maden ocakları, karayolları, demiryolları, limanlar, havaalanları, boru hatları, erosif alanlar ve benzeri müdahale edilmiş peyzajların onarımı, iyileştirilmesi ve geliştirilmesine yönelik her türlü peyzaj planı, tasarımı, proje ve raporları ile bu kapsamdaki uygulamaların izlenmesi ve denetlenmesidir. (**Peyzaj planlama ölçekleri;3,4,5.) 4) Katı atık düzenli depolama alanları peyzaj planlaması;** bu alanlar için peyzaj ekolojisi ilkelerine dayalı yer seçimi alternatiflerinin oluşturulması, varolan çöp alanlarının peyzaja etkilerinin değerlendirilmesi ve katı atık depolama alanlarının kullanım ömrü sonunda peyzaj

onarımı ile birlikte, açık ve/veya yeşil alan olarak dönüştürülmesine yönelik olarak yapılan hizmetlerdir. (**Peşzaj planlama ölçekleri; 3, 4.)** **5) Ulaşım güzergahları peşzaj planlaması;** ulaşım ağıları güzergah seçiminde, peşzaj koruma ve kullanım analizi, tasarım ve projelendirme hizmetleridir. (**Peşzaj planlama ölçekleri; 2, 3.)** **7) Turizm ve/veya rekreasyon alanları peşzaj planlaması;** turizm ve/veya rekreasyon potansiyeli ve istemlerine dayalı peşzaj koruma ve kullanım analizi, tasarım ve projelendirme hizmetleridir. (**Peşzaj planlama ölçekleri; 3, 4, 5.)** **6) Kıyısız ve sulak alanlar peşzaj planlaması** kıyı ve sulak alan peşzajlarını biçimlendiren ekolojik mekanizmalara dayalı peşzaj planlama hizmetleridir. (**Peşzaj planlama ölçekleri; 2, 3, 4.)**ve aynı yönetmeliğin **Madde 5 (a) alt bendi olan** **9) Peşzaj yönetimi,** varolan ve/veya planlanan peşzajın sürekliliği açısından, doğal ve kültürel süreçlerin oluşturduğu değişikliklere uyum sağlamak ve rehber olmak için yapılan hizmetlerdir. Bu kapsamda, peşzaj uygulamalarının yönetimi ile çevre yönetim araçları olan çevresel etki değerlendirmesi (ÇED), stratejik çevresel değerlendirme (SÇD) ve ekolojik etki değerlendirmesine (EED) ilişkin peşzaj mimarlığı değerlendirmesi hizmetleridir.(**Peşzaj planlama ölçekleri; 1, 2, 3, 4, 5.)** maddelerinde peşzaj mimarlarının uzmanlık alanları belirlenerek hüküm altına alınmıştır.

Ayrıca; **9 Mart 2007 tarih ve 26457 sayılı Resmi Gazete’de** yayımlanarak yürürlüğe giren **“Mesleki Eğitim, Uzmanlık ve Belgelendirme Yönetmeliği”** ile **Danıştay 8. Dairesi’nin 2005/5827 E., 2007/2060 K. Sayılı ilamı uyarınca da “Çevre Düzenlemesi” diğer bir deyişle “peyzaj” işinin, ayrı bir uzmanlık alanı olduğu ve TMMOB Peyzaj Mimarları Odası’na üye meslek mensuplarının ihtisas alanını oluşturduğu” hükmü** ile de yargı kararları bulunmaktadır.

Peyzaj mimarlığı meslek disiplini; turizm sektörünün ekonomik, sosyal, kültürel ve hukuksal ilişkilerin iyileştirilmesinde önemli bir öge olduğu, gün geçtikçe geliştirilip zenginleştirilmesi gerekliliği, aynı zamanda görünmeyen bir ihracat özelliği taşıdığı, inşaat, sanayi, hizmetler ve tarım gibi sektörlerle yakın ilişkisi olduğu olan turizmin, emek yoğun bir sektör olması niteliğiyle de istihdama olumlu katkıda bulunduğu fiziki gerçeğini önemli bir kriter olarak alır ancak, planlama ve tasarım çalışmalarında iyi korunmuş doğal ve kültürel değerlerin, turizmin ana sermayesi olduğu ana ilkesi çerçevesinde projeler ve eylem planları üretir. Doğru önlemlerin alınması ile uzun vadeli stratejiler geliştirildiğinde ülkemiz dünya turizmindeki yerini sağlamlaştırır, gelecek kuşaklara bırakacağı ekonomik ve doğal mirasına sahip çıkabilir.

Bakanlığınız çalışma ve hedef programını oluşturarak, ülke gelişimine, ekonomik ve sosyal boyutu ile önemli katkı sunacağına inandığımız TÜRKİYE TURİZM STRATEJİSİ VE EYLEM PLANININ hayata geçirilmesi çalışmalarında kurumunuzda bulunan peyzaj mimarlarının eylem planının alt yapısını oluşturacak bölgesel ve yerel çalışma ile birlikte yine kurumunuzca özel sektörle ortak yapılacak çalışmalarda proje ekipleri içinde proje müellifi olarak yer almalarının sağlanmasının “koruma” ve “ kamu yararı” gibi temel ve vazgeçilmez kavramlarla barışık projelerin ve tasarıların geliştirilmesini sağlayacaktır.

TMMOB Peyzaj Mimarları Odası

6. Dönem Yönetim Kurulu